

СЕКЦІЯ 1

РОЗВИТОК ФІЛОСОФІЇ ТА ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Смазнова Ірина Сергіївна

д.ю.н., доцент, завідувачка кафедри філософії

Котовська Анастасія Вікторівна

аспірантка 1-го року навчання

Національний університет «Одеська юридична академія»

ОСМИСЛЕННЯ АГНОТОЛОГІЇ У ДОСЛІДЖЕННІ СУЧАСНОЇ ПРОПАГАНДИ

У лютому 2022 року Російська Федерація на чолі з В. Путіним оголосила проведення «спеціальної військової операції» на території суверенної держави Україна. Цілями та завданнями якої стали міфічні «денацифікація та демілітаризація» держави. На здивування українського та міжнародного співтовариства російське суспільство масово підтримало її проведення.

Незважаючи на велику кількість задокументованих фактів військових злочинів та вбивств за даними соціопитувань на 5-15 березня більші ніж 60% громадян вважають проведення «спецоперації» доцільним та підтримують її проведення. Безперечно, опубліковані дані можуть бути сфальсифіковано, бо замовником проведення соціопитувань виступали адміністрація президента РФ або проводились підпорядкованими кремлю Фондом «Суспільна думка», але й за даними опитуваннями незалежної групи соціологів кількість осіб що підтримують війну в Україні сягає близько 55%.

Все це, на нашу думку, є результатом свідомих дій російського режиму з дезорієнтації населення. Подібними явищами та процесами й займається агнотологія.

Агнотологія (від грецького «agnōsis» – «незнання», плюс суфікс «-logy» (науку, наука)) – наука, що займається дослідженням свідомих дій з дезорієнтації та введенню в оману людей. Як правило, подібні дії націлені на продаж продукту або на отримання будь-якої вигоди.

Агнотологія – неологізм, що був введений професором Стенфордського університету, фахівцем з історії науки та технологій Робертом Нілом Проктором у 1995 році у своїй книзі «Війна проти раку: Як політика формує наше знання і незнання про рак» [3].

Хоча агнотологія сягає своїм корінням в золотий вік тютюнової промисловості, в наші дні вивчення методів поширення невігластва стає все більш актуальним. Міфологізація використовується для об'єднання соціуму та маніпуляції ним у певних інтересах. Зокрема, цьому сприяє криза раціоналізму, нездатність людини до критичного мислення та в цілому недостатній інтелектуальний рівень розвитку населення.

Якщо розглядати графік осіб, що брали участь у соціопитуваннях щодо підтримки війни в Україні російським суспільством, стає зрозумілим, що рівень підтримки прямо пропорційний віку осіб. Так у дослідженні редакції «Медуза» на основі даних всеросійського центру дослідження суспільної думки: «Основна соціально-демографічна характеристика, що визначає ставлення до військових дій в Україні, – це вік. Серед людей старших 70 років дев'ять із десяти швидше підтримують «спеціальну військову операцію». Серед тих, кому немає 30, близько половини виступають проти, а з тих, хто залишився, багато хто «не змогли відповісти» на запитання» [1].

Наразі великого значення у інформаційному просторі надається розробці та розповсюдженню так званих «фейків». За класичним визначенням, фейк – це підробна або фальшива інформація, що поширюється у медіа просторі. У теперішньому своєму розумінні фейк є результатом розвитку такого медійного явища, як «газетна качка» [4].

На жаль, більшість осіб старшого покоління немає можливості перевірити певні факти що наводяться у ЗМІ через цифрову неграмотність, а часом й через відсутність доступу до мережі інтернет або технічних засобів, таких як комп'ютер або смартфон. Ще одним фактором, який погіршує стан цієї вікової групи, є й відсутність навичок критичного мислення. Проведені ще у 80-х роках ХХ ст. експерименти продемонстрували, що переважна більшість учнів шкіл та студентів педагогічних вузів (понад 80 %) не володіє такими логічними операціями мислення, як аналіз, синтез, класифікація, узагальнення, порівняння [2, с. 73].

Вищевикладене не означає, що «вірою у фейки» відрізняються лише особи старшого покоління, серед молодих людей також є бага-

то прибіжників нав'язаною ідеології та впевненості у добродійності дій тієї чи іншої соціальної, економічної або політичної партії. Таким прикладом можна навести суспільство Північної Кореї або КНДР. Невіглавість суспільних мас культивуються роками та забезпечуються великим механізмом до яких може входити багато окремих інституцій.

Психологічний розрив поколінь в інформаційному суспільстві, нездатність самостійно аналізувати та перевіряти факти виступає нині як нова глобальна проблема розвитку цивілізації, що стала причиною виникнення нової глобальної загрози і є результатом впливу процесу інформатизації суспільств. Можливим виходом із цієї ситуації є розробка спеціальних навчальних програм, курсів та дисциплін з надання інформації щодо правильної верифікації даних, розвитку критичного мислення, основ логіки та цифрової грамотності, що можна віднести до створення нової галузі науки та дисципліни для викладання – агнотологія.

Висновки: Інформаційні війни стали вже не неможливо-теоретичними привидами для роздумів науковців-теоретиків, а реальною проблемою людства, з аспектами якої зіткнулася Україна у 2014 році та вийшла до її апогею у 2022. Людство із появою інтернету та соціальних мереж стало не більш освіченим, як належало за задумом його творців, а більш вразливим через неможливість справлятися з кількістю інформації до якої отримала одночасно доступ. Потенційно, через безпосередній сторонній вплив на основі життєдіяльності людства, його безпеку та співіснування через поширення дезінформації, агнотологія має право на подальший її розгляд та виокремлення, можливо, як частини філософського буття.

Агнотологія, як частина науки що наразі лише оформляється, у реаліях світу має стати одним з основних досліджень сучасних філософів. Ця наука має вбирати до себе основи філософії, логіки, політології, соціології, психології та журналістики стаючи всесвітнім щитом перед маніпулюючи елітами.

Список використаних джерел

1. Бессудный О. Якщо вірити державним соціопитуванням, більшість росіян підтримують війну в Україні. Але чи можна їм вірити?. Meduza.io: вебсайт. URL: <https://meduza.io/feature/2022/03/05/esli-verit-gosudarstvennym-sotsoprosam-bolshinstvo-rossiyan-podderzhivayut-voynu-v-ukraine-no-mozhno-li-im-verit>

2. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. [2-ге вид., доп.]. К.: ВЦ «Київський університет». 1999. 308 с.

3. Проктор, Роберт Н. Війна проти раку: Як політика формує наше знання і незнання про рак. Нью-Йорк: BasicBooks. 356 p. URL: <https://archive.org/details/cancerwars00robe>

4. Як розпізнати фейк: посібник для журналістів та користувачів соцмереж. Sostav.ua: вебсайт. URL: <https://sostav.ua/publication/kak-raspoznat-fejk-posobie-dlya-zhurnalistov-i-polzovatelej-sotssetej-68689.html>

Науковий керівник: д.ю.н, доцент Смазнова І. С.

Боброва Тетяна Анатоліївна

*аспірантка кафедри загальної теорії права та держави
Національного університету «Одеська юридична академія»*

«НЕГАТИВНА» ПРАВОТВОРЧІСТЬ ЯК ЗАСІБ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

В умовах воєнного часу Україна є символом незламності так, як відстоює природні цінності та принципи людського буття. Саме вони є основою не тільки національного, але й міжнародного законодавства, яке на жаль, виявилось не дієвим інструментом задля стримування держави – агресора. Правотворча діяльність сьогодні має неабияк динамічний характер: до 24 лютого цього року законодавство реформувалось відповідно до європейських стандартів, на період воєнного часу вступили в силу свої тимчасові закони, після закінчення війни ми маємо завершити розпочаті реформи у правильному руслі.

25.06.2021 року зареєстровано Проект Закону про правотворчу діяльність за № 5707, який відповідно до його ч. 1 ст. 1 спрямований на визначення засад та порядку здійснення правотворчої діяльності в Україні, зокрема принципів правотворчої діяльності та регулювання відносин, пов'язаних із її плануванням, розробкою, прийняттям (виданням) та реалізацією нормативно-правових актів. В даному законопроекті надається визначення правотворчої діяльності як діяльності з планування, розробки проекту нормативно-правового акта (його концепції) та прийняття (видання) нормативно-правового акта, метою якої є правове врегулювання та/або охорона суспільних відносин [1].